

แสงส่องใจ

(อันดับ ๑๘)

สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระชนมายุ ๘๗ พรรษา
วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

โปรดประทานเป็นที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ

นางละม่อม วิศยางกูร

ณ ฌาปนสถานวัดตรีทศเทพมหาวรวิหาร

วันอาทิตย์ที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

เฉลิมพระคุณ
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

๘๗ พรรษา

๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(อินทรวิเชียรฉันท์ ๑๑)

สมเด็จพระสงฆ์ราช วรชาติพิสุทธิ์ศักดิ์
สูงส่งสงบนัก วรคุณวิบุลธรรม
ทรงเป็นประธานสงฆ์ กิติพงศ์พิลาสล้ำ
ปิ่นพุทธพระจอมธรรม พระบรมสัมมา
สัมพุทธเจ้าท่าน อรหันตพุทธา
ทรงโปรดประสิทธิ์ศา- สนพุทธวิสุทธิ์ผล
สมเด็จพระสงฆ์ราช ปิยชาติประดับชน
แปดเจ็ดพระชนม์ดล ปิติปกหทัยไทย
ไทยมีกตัญญู กตเวทิคู่ใจ
เอกองค์พระสงฆ์ใหญ่ สิริโปรดประทานเมือง
แสงธัมมะแห่งท่าน ก็ตะวันจรัสเรือง
ดับร้ายระคายเคือง สุขะโปรดประโปรยปราย

สูงส่งสุมงคล นรชนหทัยหมาย
พร้อมพรั่งมิว่างวาย วรสงฆ์ประคมคัล
มงคลบูชา สิริสารพัดสรรค์
ทวยไทยหทัยมั่น วรสังฆบูชา
กราบขอพระพรชัย ลุสมัยพระพรรษา
แปดเจ็ดพระราชา วรญาณสังวร
ขอทรงเจริญสุข นิรทุกข์นิรันดร
ทรงโปรดประชากร มิละธรรมนิรันดร์เทอญ.

ท่านควรสักการะ ที่จะนำมาบูชา
ท่านควรแก่ประดา ของต้อนรับทั้งหลายแน่
ท่านควรทักษิณาทาน ทานเพื่อผลเจริญแท้
ท่านเป็นผู้ควรแก่ คารวะอัญชลี
เป็นนาบุญโลกจริง นาอื่นยิ่งกว่าฤามี
ข้าพระเจ้าด้วยยินดี โดยยิ่งหนอขอบูชา
ซึ่งสงฆ์สาวกนั้น อภิวันท์ศิษย์พระภควา
นอบน้อมสงฆ์นั้นหนา ด้วยเศียรเกล้าข้าพระองค์

(จากหนังสือ "นานาบทร้อยกรอง" ถวายวัดญาณสังวรารามฯ)

พระวรชัยมงคลกถา

สจ. พระญาณสํวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

รับพระราชทานถวาย
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. ๒๕๔๓ ทางสถานีวิทยุ
และทางสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ แห่งประเทศไทย

ขอพระราชทานถวายพระวรชัยมงคล แด่ สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม

ราชินีนาถ สองพระผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเวียนมาบรรจบอีกวาระในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๓

สยามประเทศนี้มีบุญยิ่งนัก ไม่เป็นการผิดความจริงที่ได้ขอรับพระราชทานกล่าวเช่นนี้ เป็นที่ตระหนักแก่ทุกจิตใจ ว่าสยามประเทศ หรือประเทศไทยคนไทย เป็นที่อิจฉาของโลกก็ไม่ผิด ที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงทศพิธราชธรรมจริง มีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีสังคหวัตถุธรรมจริง จึงทรงผูกพันจิตใจพสกนิกรไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินไว้ได้อย่างกว้างขว้าง ลึกซึ้ง จริงใจ

สังคหวัตถุธรรมที่ทรงมีเปี่ยมพระราชหฤทัย มีความหมายว่าธรรมเครื่องผูกใจ อันเครื่องผูกใจนั้นไม่มีผู้ใดปฏิเสธแน่นอน ว่าเป็นที่ปรารถนาต้องการอย่างยิ่งของผู้คนทุกทั่วหน้า อีกนัยหนึ่งก็คือไม่มีผู้ใดจะ

ปฏิเสธ ที่ว่าตนปรารถนาเป็นที่รัก ทุกคนไม่มีเว้นล้วนต้องการเป็นที่รักอย่างยิ่ง จึงถึงกับมีการทำเสน่ห์ยาแฝดกันก็ปรากฏอยู่ แต่เสน่ห์ที่แท้จริง มีอำนาจยิ่งใหญ่แน่นอน คือธรรมในพระพุทธศาสนา หมวดสังคหวัตถุธรรมนั่นเอง ธรรมหมวดนี้ เป็นที่ปรากฏชัดเจนประจักษ์แก่ทุกจิตใจ ว่ามีพร้อมในพระราชหฤทัยสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ทาน การให้ **ปิยวาจา** มีวาจาเป็นที่รัก **อัตถจริยา** ทำประโยชน์ และ**สมานัตตตา** การวางตนสม่ำเสมอ หรือเสมอต้นเสมอปลาย สี่ประการนี้คือสังคหวัตถุธรรม ธรรมเครื่องผูกใจให้เป็นที่รักที่ยินดีชอบใจ ผู้ใดมีผู้นั้นย่อมเป็นที่รักที่ยินดีชอบใจแน่นอน

อย่างไรก็ตาม มีความจริงอยู่ด้วย ว่าปัญญามีความสำคัญในธรรมทั้งปวง ผู้ปฏิบัติด้วยปัญญาย่อมได้รับผลยิ่งกว่าผู้ปฏิบัติโดยปราศจากปัญญา การปฏิบัติ**สังคหวัตถุธรรม** ก็เช่นกัน และย่อมเป็นที่ประจักษ์

ชัดเจนอย่างยิ่งในพระปัญญาแห่งสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อัน**ทาน** การให้นั้นทรงใช้พระปัญญาในการพระราชทาน จึงทรงสามารถสร้างผลสำเร็จได้ยิ่งใหญ่ และไม่ยากเย็นเช่นผู้อื่นทั้งหลาย

การพระราชทานน้ำพระราชหฤทัยให้เป็น **ทาน** นี้สำคัญยิ่งนัก ทรงสามารถครอบคลุมการพระราชทานทั้งปวงไว้ได้พร้อมใน**ทานน้ำพระราชหฤทัย พระปิยวาจา** ซึ่งเคยได้ยินได้ฟังกันแทบทั่วทุกตัวคนก็เกิดขึ้นง่ายดายผิดปกตินัก ก็ด้วยทรงมี**น้ำพระราชหฤทัยเป็นทาน พระอัตถจริยา** การทรงบำเพ็ญประโยชน์มากมายพ้นพรรณนาพระราชทานแก่ทุกชีวิตภายใต้พระบารมี อย่างมิทรงเบื่อหน่ายท้อแท้ ก็ด้วยทรงมี**น้ำพระราชหฤทัยพระราชทาน** และ**พระสมานัตตตา** ความทรงวางพระองค์สม่ำเสมอทุกเวลา ในการพระราชทานทั้งปวง ในพระวาจาที่เป็นพระปิยวาจาเสมอในพระอัตถจริยา ก็เกิดแต่ด้วยทรงมี **น้ำพระราชหฤทัยพระราชทาน** จึงรับพระราชทานถวายพระพรได้

เป็นจริง ว่าทรงเป็นสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงทำให้ชาวโลกอิจฉาชาวไทย อิจฉาประเทศไทย ที่มีพร้อมทั้งพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าผู้ทรงทศพิธราชธรรมล้ำเลิศ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงสังคหวัตถุธรรม จริงพระราชหฤทัย

อาตมภาพ ในนามคณะสงฆ์ไทย และในนามของพลกนิกรผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ขอพระราชทานถวายพระวรชัยมงคล แด่สองพระผู้พระราชทานน้ำพระราชหฤทัยปกป้องคุ้มครองไทยให้ร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา ได้ยั่งยืนตลอดไป ชั่วกาลนาน ขอพระราชทานถวายพระพร.

ขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย

เฉลิมพระชนมพรรษา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ

(ยานี ๑๑)

สิงหาคมที่ ๑๒ วันเฉลิมฉลองเมืองมงคล
เป็นวันเฉลิมพระชน- มพรรษาพระจอมนารี
สมเด็จพระนางเจ้าฯ ในที่ ๙ พระจอมจักรี
บรมนาถราชินี ผู้เลิศล้นพ้นพรรณนา
สังคหวัตถุธรรม ทรงมีประจำตลอดมา
ทาน สำคัญที่สุดนั้นหนา คือ**ทานน้ำพระราชหฤทัย**
น้ำพระทัยพระราชทาน สุดจะปานเปรียบทานใด
นำองค์พระจอมใจ ทรงพรั่งพร้อมพระพุทธธรรม
อันพระ **ปิยวาจา** ก็เกิดมาจาก**น้ำพระทัยนำ**
น้ำพระทัยที่เลิศล้ำ **พระราชทาน**ไปในโลกกว้าง
อันพระ **อัตถจริยา** ทรงนำนานาประโยชน์ทุกอย่าง
ก็เกิดตามแนวทาง **ที่พระราชทานน้ำพระหฤทัย**
อันพระ **สมานัตตตา** ทุกเวลาหาทรงเปลี่ยนไม่
ทรงสม่ำเสมอตลอดไป ด้วย**น้ำพระทัยพระราชทาน**

คือทรงให้ไม่มีเว้น　　เป็น**ทาน**เพียบเพ็ญอยู่ทุกกาล
พระวาจาหาใดปาน　　**ปิยวาจา** ทุกเวลาไป
ประโยชน์ **อัตถจริยา**　　ทรงทำมาอย่างยิ่งใหญ่
ไม่ทรงละประโยชน์ใด　　ที่เป็นคุณแก่โลกนี้
ทรงทำถ้วนทั้งสาม　　ทุกทุกยามงามเต็มที่
เช่นนี้คือทรงมี　　**พระสมานัตตา**ธรรม
ทาน ปิยวาจา　　**อัตถจริยา** ที่เลิศล้ำ
ทั้งหลายได้ทรงนำ　　เป็นทานน้ำพระราชหฤทัย
เป็น**สมานัตตา**　　รวมลงว่าทรงธรรมผูกใจ
คือ**สังคหวัตถุ**ธรรมไซร้　　จึงทรงเป็นเช่นชีวิต
ผู้คนทั้งชายหญิง　　เทิดทูนยิ่งกว่าอาจคิด
ทรงเป็นยอดกัลยาณมิตร　　ด้วย**น้ำพระทัยพระราชทาน**
วันเฉลิมพระชนมพรรษา　　อัญเชิญมาพระบุญญาธิการ
ในพระจอมจักรวาล　　มหาราชแห่งจักรี
ขอทรงพระเจริญ　　ทรงพระเจริญด้วยพระบารมี
ทรงปกปักรักษาไทยนี้　　ให้สูงศักดิ์ศรีตลอดไปเทอญ.

ขอพระราชทานถวายอนุโมทนาสาธุการ
ขออนุโมทนาสาธุการ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยพระกรุณา และด้วยกรุณา ด้วยเมตตากัลยาณจิต งานเดือนตุลาคมทุกปีได้ผ่านไปด้วยดี ได้มีโอกาสทำบุญทำกุศลต่าง ๆ ทั้งแก่พระ แก่เณร แก่พรหมเทพ แก่ผู้คน และแก่สัตว์ เป็นเหตุแห่งความชื่นใจทุกถ้วนหน้า

ตุลาคมปีพระพุทธศักราช ๒๕๔๓ นี้ มีอายุครบ ๘๗ ปี งานบุญที่ท่านผู้มีพระคุณทั้งหลายได้ช่วยทำให้ก็คือ

วันที่ ๒ ตุลาคม เวลา ๐๖.๓๐ น. ถวาย

ภัตตาหารเช้า และภัตตาหารบิณฑบาตพระภิกษุสามเณร วัดบวรนิเวศวิหาร จำนวนประมาณ ๒๐๐ รูป

วันที่ ๓ ตุลาคม เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๙ รูปเจริญพระพุทธมนต์ ณพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ถวายภัตตาหารเพลประมาณ ๒๐๐ รูป ณวัดบวรนิเวศวิหาร

หนังสือ "แสงส่องใจ" มีผู้จัดพิมพ์ให้ติดต่อกันมา ปีนี้เป็นปีที่ ๑๗ ขออนุโมทนาสาธุการ ผู้มีส่วนร่วมในการให้ธรรมทานครั้งนี้ คือ

๑. คณะวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดชลบุรี
๒. คณะ "ห้องกระจก" วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. คณะโรงเรียนผู้รู้ ญสส. ๘๐ วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร
๔. จากทุน "ญสส. เผยแผ่ธรรม" ของนางกิม คำผลสิริ
๕. มูลนิธิอุบลรังสีจุฬามณี
๖. มูลนิธิอื้อจือเหลียง
๗. มูลนิธิโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
๘. มูลนิธิคุณหญิงสุชาดา ถิระวัฒน์

๙. มูลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
๑๐. มูลนิธิฉวี ทัศนปรีดา
๑๑. มูลนิธิโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
๑๒. มูลนิธิโรงพยาบาลกรุงธน
๑๓. สมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
๑๔. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
๑๕. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
๑๖. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
๑๗. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กบินทร์บุรี
๑๘. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
๑๙. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
๒๐. โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย
๒๑. โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์
๒๒. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๑-๔
๒๓. โรงเรียนสตรีวิทยา
๒๔. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
๒๕. โรงเรียนจิตรลดา

๒๖. โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก
๒๗. โรงเรียนราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ฝ่ายประถม)
๒๘. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
๒๙. โรงเรียนศรีอยุธยา
๓๐. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
๓๑. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
๓๒. โรงเรียนราชดำริ
๓๓. โรงเรียนราชวินิต มัธยม
๓๔. โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว
๓๕. โรงเรียนสารวิทยา
๓๖. โรงเรียนนนทรีวิทยา
๓๗. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต
๓๘. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
๓๙. โรงเรียนศรีพฤฒา
๔๐. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ บางใหญ่
๔๑. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ สุวินทวงศ์
๔๒. โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
๔๓. โรงเรียนสอนตัดเสื้อพรศรี

๔๔. โรงเรียนอนุบาลศิริเพ็ญ

๔๕. โรงเรียนสิริรัตนาธร

๔๖. ธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน)

๔๗. พนักงานบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรรณ จำกัด (มหาชน)

๔๘. พนักงานบริษัท คาเธ่ย์แอสเซท แมนเนจเม้นท์ จำกัด

๔๙. พนักงานบริษัท ยูนิเวนเจอร์ จำกัด (มหาชน)

๕๐. ชมรมศิษย์กรรมฐานพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

๕๑. ชมรมอุทยานกิตติลักษณ์

๕๒. อุบาสกอุบาสิกาวัดบวรนิเวศวิหาร

๕๓. ผู้มีศรัทธาทั้งหลาย

แสงส่องใจ

○ **"โลโกปตฺถมฺภิกา เมตฺตา - เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก"** พระพุทธศาสนสุภาษิตบทนี้ให้ความรู้สึกชัดเจน ว่าเมตตายิ่งใหญ่นัก แม้เมตตาไม่ยิ่งใหญ่จะเป็นเครื่องค้ำจุนโลกได้อย่างไรเล่า เพราะโลกนั้นมิใช่เล็ก มิใช่ยิ่งใหญ่ธรรมดา แต่ยิ่งใหญ่เป็นพิเศษทีเดียว ดังนั้นสิ่งที่จะค้ำจุนโลกได้จึงต้องมีความยิ่งใหญ่เป็นพิเศษมิได้น้อยกว่าความยิ่งใหญ่ของโลก และสิ่งนั้นคือเมตตา เมตตาจึงยิ่งใหญ่ที่สุด สำคัญที่สุด ควรเป็นที่ได้รับความเทิดทูนถนอมรักษาเหนือสิ่งอื่นใดทั้งนั้น.

○ โลกคือทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งมนุษย์ ทั้งสัตว์ ทั้งบุคคล ทั้งสิ่งของ ทั้งตัวเรา ทั้งตัวเขา กล่าวได้ว่าอะไร

ทั้งนั้นที่มีอยู่ เห็นได้อยู่ ล้วนเป็นโลก ตัวเขาก็คือโลก ตัวเราก็คือโลก ทั้งหมดทั้งสิ้นคือโลก ควรจะอัศจรรย์นัก ที่สิ่งเหล่านี้ทรงตัวอยู่ได้ ไม่สูญสลายไป ก็เพราะมีเครื่องค้ำจุน ที่คิดเพียงผิวเผินแล้วเป็นสิ่งเล็กน้อยนัก คือความเมตตา.

๐ **เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก** เมตตาใหญ่ยิ่งนักจริง ๆ สำคัญนักจริง ๆ เมตตาคือความปรารถนาดี ปรารถนาให้เป็นสุข คำที่คู่กับเมตตาคือกรุณา กรุณาที่เป็นความลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดความพ้นจากทุกข์ ได้เป็นสุข พูดไปแล้วเมตตากับกรุณาแยกกันไม่ได้ เหมือนเป็นคำเดียวกัน เพียงแต่ว่าเมตตาเป็นเหตุและกรุณาเป็นผล เมื่อมีเหตุต้องมีผล เป็นธรรมดาเสมอไป เช่นที่พูดกันเสมอว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ดังที่ปรากฏเป็นสัจธรรมในพระพุทธศาสนา.

๐ ทุกวันนี้โลกมืด โลกร้อน โลกหวั่นไหว โยนตัวไปมา แสดงว่าโลกไม่ได้รับความค้ำจุนที่มั่นคง ได้รับความค้ำจุนที่ไม่เพียงพอ จะว่าโลกไม่ได้รับความค้ำจุน

เสียเลยก็ไม่ถูก ยังมีความค้ำจุนโลกอยู่ในทุกวันนี้ แต่ว่าน้อยมาก น้อยเกินไป น้อยจนกระทั่งไม่อาจช่วยให้โลกมั่นคงอยู่ได้ โลกต้องหวั่นไหว ต้องหลุดลงสู่ที่ต่ำ ที่มืด ที่ร้อน เมื่อเปรียบกับในอดีต จะเห็นได้ชัดว่าในอดีตโลกได้รับความค้ำจุนอย่างเข้มแข็งมั่นคง เพียงพอจะยังโลกให้ดำรงมั่นอยู่ ไม่ตกลงสู่ที่ต่ำ ที่มืด ที่ร้อน ที่วุ่นวาย ที่เต็มไปด้วยความทุกข์ ความร้อน ความมืดมิด ความน่าสะพรึงกลัว แสนสาหัสยิ่งขึ้นทุกเวลานาที.

๐ เราทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในความทุกข์ ความร้อน ความโหดเหี้ยมอำมหิตน่าสะพรึงกลัว ที่ครองโลกอยู่ทุกวันนี้ เราทุกคนคือผู้มีเมตตาไม่เพียงพอจะเป็นกำลังค้ำจุนโลกมิให้ตกลงสู่สภาพที่น่าประหวั่นพรั่นพรึงที่เกิดอยู่ในปัจจุบัน และนับวันจะมากขึ้น มากขึ้นอย่างไม่มีเวลาหยุดยั้ง ความจริงนี้น่าจะเห็นกันอยู่ชัดแจ้ง เพียงแต่ว่าไม่ยอมรับความจริง ไม่ยอมมองให้เห็นไม่ยอมเชื่อ ว่าตนเองทุกคนมีส่วนในความตกต่ำของโลกของตนเอง และไปมุ่งโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่นเท่านั้น.

๐ เราทุกคนปล่อยปละละเลยให้โลกตกลงสู่ที่ต่ำ ไม่ประคับประคองค้ำจุนไว้ด้วยพลังที่เข้มแข็งจริงจัง อันพลังที่จะประคับประคองโลกได้นั้น ต้องเป็นพลังของความดีเท่านั้น ไม่ใช่เป็นพลังอื่นใดทั้งสิ้น ความดีมีมากมายหลายประการ พ้นจะประมาณ แต่อาจรวมลงได้ในจุดสำคัญที่สุด คือพลังของเมตตา เมตตาที่จะค้ำจุนโลกได้ ด้วยพลังค้ำจุนของเมตตาโลกจะลอยเด่นเป็นสง่าสว่างไสว ไกลทุกข์ไกลร้อนนานาประการ ดังเราทุกคนเคยพากันรู้สึก ว่าเคยพบผ่านมาแล้วในอดีตและมาหมดสิ้นในปัจจุบัน ในทุกวันนี้.

๐ พลังของเมตตาเป็นพลังที่เข้มแข็งยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะสามารถประคับประคองค้ำจุนโลกไว้ได้ ให้มีความสุข ความสงบ ห่างไกลความทุกข์ร้อนวุ่นวาย หาความสุขความสบายไม่ได้เช่นที่กำลังพากันได้รับอยู่ทุกวันนี้ แม้กรรมไม่หนักนักหนาก็น่าจะได้คิด และเชื่อว่าเราทุกคนขาดพลังแห่งความเมตตา จึงไม่สามารถช่วยค้ำจุนโลกให้อยู่ในที่ร่มเย็นเป็นสุขได้เท่าที่ควร ความขาดศีลขาดธรรมในทุกวันนี้ ของผู้คนมากมี คือความขาด

เมตตา ไม่มีเมตตาเพียงพอจึงผิดศีลได้ทุกข้อไป พิจารณาให้ดี ย่อมได้ความเข้าใจ ย่อมเห็นได้ว่าเป็นความจริง มีเมตตาหรือมีน้ำใจนั่นเองที่จะทำให้ไม่อาจผิดศีลได้ ทุกข้อไป ตั้งแต่ข้อที่ ๑ เว้นจากการทำลายชีวิตทั้งปวง ข้อ ๒. เว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้อนุญาตให้ ข้อ ๓. เว้นจากความประพฤติละเมิดหญิงของผู้อื่น หญิงที่มิได้เป็นของตน คือมิใช่ภริยาตน ข้อ ๔. เว้นจากการกล่าวคำไม่จริง คือคำหลอกลวงผู้คนทั้งหลาย และข้อ ๕. เว้นจากการดื่มสุราเมรัยเครื่องดองของเมาทั้งนั้น ศีลในพระพุทธศาสนาทั้ง ๕ ข้อนี้ ที่ท่านเรียกว่าศีล ๕ จะรักษาได้สะอาดปราศจากความด่างพร้อยจริง ทุกเวลา เป็นปกติ เป็นนิจศีล ต้องมีเมตตาเป็นพลังสำคัญ.

๐ ชีวิตเป็นที่รักอย่างที่สุดของทุกตัวคน ของทุกตัวสัตว์ ไม่ว่าคน ไม่ว่าสัตว์ จึงล้วนกลัวความตาย เราท่านทุกคนก็เช่นเดียวกัน มิได้มียกเว้น ที่กลัวความตาย กลัวความเจ็บปวดทรมาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะทำให้ถึงชีวิต กลัวกันที่สุด ไม่มีผู้ใดอาจปฏิเสธความ

จริงนี้ แต่ถึงเช่นนั้น ด้วยความขาดเมตตาของคนเรา การเข่นฆ่าล้างผลาญชีวิตจิตใจกัน อย่างโหดเหี้ยมอำมหิต จึงเกิดขึ้นมิได้ว่างเว้น โดยเฉพาะทุกวันนี้ที่มากมาย ยิ่งกว่าเคยมีมาในอดีต เรียกได้ว่ามีการฆ่ากันราวกับผักปลา ใจคอของผู้ล่วงศีลข้อ ๑ นี้น่าจะเป็นเช่นใจคอของผู้มีอาชีพทำอาหารพิเศษสุดจนโฆษณาชวนผู้รับประทานอย่างเปิดเผยครึกโครมอย่างลืมนึกถึงศีลข้อ ๑ ของพระพุทธศาสนาเสียสนิท การโฆษณาว่าอาหารร้านนี้ใช้ปลาเป็น ๆ ใช้กุ้งเป็น ๆ หรือใช้ปูเป็น ๆ จึงปรากฏให้เห็นดาษดื่น ไปทั้งบ้านทั้งเมืองก็ว่าได้ จนมีผู้บ่นแล้วบ่นเล่าว่าเราเป็นเมืองพระพุทธศาสนาแท้ ๆ ไม่น่าทำสิ่งที่น่าอายเลย ประกาศความไม่มีศีลไม่มีธรรมของตนอย่างเปิดเผยกลางบ้านกลางเมืองได้อย่างไม่รู้สึกรู้สม น่าจะเห็นชัดด้วยกันว่าต้นเหตุสำคัญจริง ๆ คือความไม่มีเมตตา จึงไม่มีพลังของเมตตายับยั้งการกระทำละเมิดศีลข้อ ๑ ได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจเช่นนี้.

๐ เวลาล้างมือ หรือล้างภาชนะ ในอ่างน้ำ ทุก

คนคงจะเคยเห็นมดตัวน้อย ๆ วิ่งหลบสายน้ำวุ่นวายอยู่ พ้นบ้างไม่พ้นบ้าง คือรอดจากอ่างน้ำขึ้นมาได้บ้าง หรือรอดหลุดหายลงทางน้ำไปพร้อมกับสายน้ำบ้าง แม้ให้ความสังเกตจริง ๆ จะเห็นความกลัวตายของเจ้าสัตว์น้อยที่มีร่างกายเล็กบางกว่าเส้นด้ายก็มี แม้เฝ้าดูและลองคิดถึงจิตใจของสัตว์น้อยนั้นที่กำลังเผชิญกับความตายที่น่ากลัวที่สุดสำหรับเขา ทั้ง ๆ ที่สำหรับเราผู้เป็นมนุษย์เห็นปราศจากความหมาย เป็นเรื่องขี้ผงร่างกายนิดน้อยแลแทบไม่เห็น ชีวิตจะมิยิ่งนิดน้อยขึ้นไปอีกหรือ จะมีความหมายอะไรเล่ากับความเป็นหรือความตาย บี้เสีย ตบเสีย ก็แลไม่เห็นซากแล้ว เรียกว่าก็เท่านั้นเอง จะอยู่จะตายมดยุงก็ไม่มีความหมายอะไรหรอก ความเจ็บความคันที่มนุษย์ได้รับจากพวกเขาต่างหากที่ไม่น่าทน นี้เป็นความคิดที่เกิดแต่ความไม่มีเมตตาแท้ ๆ ลองนึกถึงตัวเองของเราทุกคนดูบ้าง ว่าเคยรู้สึกเช่นนี้หรือไม่ หรือแม้ไม่เคยสนใจเลย ไม่เคยนึกเลยถึงความรักชีวิตของสัตว์ทั้งปวง แต่นั่นก็คือความไม่มีเมตตาที่เพียงพอจะแผ่ไปถึงชีวิตน้อย ๆ เหล่านั้น อาจจะมีอยู่เฉพาะตนเองและบรรดาผู้เป็นที่รักอย่างยิ่งของตน

เท่านั้น เช่นนี้ ก็คือความไม่มีเมตตา ไม่มีเมตตาแน่นอน.

○ เมตตาตนเองนั้นสำคัญมาก มิได้น้อยกว่าเมตตาผู้อื่นสัตว์อื่น แต่ไม่ควรเข้าใจผิดว่าการเมตตาตนเองคือความแห็นแก่ตัว หรือความเห็นแก่ได้ อย่างไรก็ตาม เข้าใจผิดกันมาก ในเรื่องเมตตาตนเอง ควรทำความเข้าใจให้ถูกต้องจึงจะดีจึงจะได้ประโยชน์ เมตตาตนเองที่ถูกแท้คือการคิดพูดทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเป็นคนดี พ้นจากความชั่วร้ายทั้งน้อยใหญ่ ความปรารถนาดีต่อตนเองเช่นนี้คือความปรารถนาดีปรารถนาให้เป็นสุข ที่เป็นเมตตาโดยตรง เป็นเมตตาที่ยิ่งกว่าเมตตาอื่นใด.

○ ทุกวันนี้เราพากันขาดเมตตาตนเองมากมายแต่คิดว่ากำลังคิดพูดทำด้วยเมตตาตนเอง เป็นต้นว่าเราต้องแสวงหาเงินทองของข้าวไว้เป็นสมบัติของตนให้เพียงพอก่อน โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นการเบียดเบียนทำร้ายผู้อื่นมากน้อยเพียงใด เช่นนี้ไม่ใช่เป็นการเมตตาตนเองแม้ว่าจะเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐีขึ้นมาได้เพราะ

ความคิดเมตตาตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น เช่นนี้เป็นการเห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว ซึ่งเป็นการไม่เมตตาทั้งตนเอง และใครอื่นทั้งนั้น .

๐ เมตตาที่มีความหมายว่าปรารถนาให้เป็นสุขนั้น มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดคือใจ ใจจริงต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข จำเป็นต้องขอเน้นให้ชัดเจนว่าต้องมีความปรารถนาจากใจจริงจึงจะเป็นเมตตา เสแสร้งแสดงออกด้วยกิริยาวาจาหาเป็นเมตตาไม่ เป็นการแสร้งแสดงว่าเมตตาเท่านั้น เรียกว่าเป็นการหลอกลวงให้มีผู้เข้าใจผิดและยกย่องชื่นชมโสมนัสว่าเป็นผู้มีเมตตา เช่นนี้มิได้เป็นความดีงามแห่งจิตใจของผู้แสดง ตรงกันข้ามเป็นความไม่ดีงามเลยแห่งจิตใจของผู้คิดแสดงออกเป็นการหลอกลวงผู้อื่นเช่นนั้น คนหลอกลวงจะเป็นคนดีได้อย่างไร คนมีใจไม่เมตตา แต่แสร้งแสดงให้ผู้เห็นเป็นเมตตา ก็จะเป็นคนดีไม่ได้ เป็นคนมีเมตตาไม่ได้.

๐ ในพระพุทธศาสนาท่านสอนว่าให้แผ่เมตตาให้ตนเองก่อน แล้วจึงแผ่ให้ผู้อื่นสัตว์อื่น และท่านยัง

เปรียบว่าเหมือนจะให้เงินทองของข้าวแก่ใคร ตนเองก็ต้องมีเงินทองของข้าวก่อน ไม่เช่นนั้นจะเอาอะไรไปแบ่งให้ผู้อื่น มีผู้ตีความผิดไปมากในจุดนี้ จึงทำให้ปฏิบัติไม่ถูก ปฏิบัติไม่เกิดผล ไม่เป็นความเมตตาที่ถูกแท้ จึงไม่อาจแผ่ไปสู่ผู้คนและสรรพสัตว์ได้ โลกจึงขาดเมตตาเป็นเครื่องประคับประคองให้โลกมีความร่มเย็นเป็นสุขพอสมควร แทนที่จะมีผู้เมตตากลับมีแต่ผู้คิดว่าเมตตา ซึ่งที่จริงเป็นความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ แต่คิดว่าต้องมีเมตตาตนเองก่อนเพื่อเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นต่อไป ซึ่งที่จริงเป็นความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ ซึ่งจะไม่มีการแบ่งปันสิ่งที่ได้มาเพราะความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ให้ผู้อื่นได้เลย เป็นที่สังเกตรู้กันอยู่ ว่าคนเห็นแก่ได้นั้นยากจะมีความพอ ได้เท่าไรก็ไม่พอ เช่นนี้จะแบ่งปันไปให้ผู้อื่นได้อย่างไร.

๐ คนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้นั้นจะมีจิตใจที่แตกต่างจากคนไม่เห็นแก่ตัวไม่เห็นแก่ได้ ตรงที่จะมีใจวุ่นวายร้อนเร่าและมีใจสงบเย็นเป็นสุขต่างกัน คนเห็นแก่ได้คนไม่รู้จักพอ จะร้อนรนกระวนกระวายแสวงหาไม่รู้จัก

หยุด ย่อมเหน็ดเหนื่อยวุ่นวายมิใช่น้อยในการไม่มีเวลาพักความปรารถนาต้องการแสวงหา ส่วนคนไม่เห็นแก่ได้ คนรู้จักพอ เปรียบก็เหมือนคนมีเวลาหยุดพักการกอบโกย ได้พักเหนื่อยบ้าง ได้มีโอกาสเตรียมอาบน้ำชำระล้างกายให้สะอาดสบายแล้วนอนนั่งให้มีความสุขบ้าง หายเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากงานแสวงหา ที่ปราศจากการพักผ่อนบ้าง.

๐ เมตตากรุณา ความปรารถนาให้เป็นสุข และความช่วยให้พ้นทุกข์ สองประการนี้ที่เป็นหนึ่ง เป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน เพราะมีความปรารถนาให้เป็นสุขเป็นเหตุ จึงยังให้เกิดผลคือความช่วยให้พ้นจากทุกข์ เหตุและผลคู่นี้มิได้เกิดแต่อะไรอื่น เกิดแต่สิ่งใหญ่ยิ่งที่สุดมีความสำคัญที่สุด คือใจ ที่พระพุทธศาสนาแสดงไว้ชัดเจน ว่าใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ทุกสิ่งสำเร็จด้วยใจ ผู้มีเมตตากรุณาคือผู้มีน้ำใจ ทั้งยังให้น้ำใจนั้นเป็นทานอีกด้วย แม้ปราศจากทานน้ำใจ หรือไม่มีการให้น้ำใจเป็นทานได้แล้ว ย่อมไม่มีเมตตา ไม่มีกรุณา คือไม่มีความปรารถนาดีต่อผู้ใด ความกรุณาก็ไม่มีตามมา

ด้วยเช่นกัน เพราะดังกล่าวแล้ว ทั้งคู่นี้เป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน ไม่มีเหตุย่อมไม่มีผล กรุณาจะไม่เกิดแม้เมตตาไม่มี และแม้มีเมตตาจริงใจ เป็นทานน้ำใจแล้วกรุณาต้องเกิดตามมาแน่นอน นอกเสียจากว่าเมตตาที่แสดงออกนั้นไม่จริงใจ มิใช่เป็นทานน้ำใจ จึงจะไม่มีกรุณาตามมาเป็นผล.

๏ ทุกวันนี้เมตตาหายาก กรุณาจึงหายากด้วยดังที่พูดกันอยู่ทั่วไป ว่าสมัยนี้ผู้คนแล้งน้ำใจ อะไรทั้งนั้นที่เกิดจึงไม่นำให้มีความร่มเย็นเป็นสุข มีแต่นำให้มีความทุกข์ความร้อนความเศร้าโศกเสียใจ อย่างหนักหนาเกินกว่าจะควรเป็นได้ในเมืองพระพุทธศาสนา เช่นสยามประเทศของเรานี้ แม่พ่อฆ่าลูก ลูกฆ่าแม่พ่อครูข่มขืนศิษย์ เด็กอายุขวบสองขวบก็ถูกข่มขืนได้ ก็ถูกทำร้ายถึงเป็นถึงตายได้ เพียงเพื่อได้เงินเล็กน้อยก็ฆ่ากันได้ วิธีทำร้ายกันในยุคนี้สมัยนี้น่าสลดสังเวชใจเหลือที่จะกล่าว เหลือที่จะเชื่อ ว่าเกิดได้แล้วจริงในบ้านเมืองพระพุทธศาสนาของเรา เหตุเพราะอะไรเล่าเพราะคนแล้งน้ำใจ ไร้เมตตา ไม่ปรารถนาจะค้ำจุน

ใครทั้งสิ้น มีแต่จะให้ได้ประโยชน์ตนเท่านั้น สนองกิเลสของตนเท่านั้น ใครจะทนทุกข์ทรมานเดือดร้อนอย่างไรก็ช่าง.

๐ การฆ่าตัวตายทุกวันนี้ ที่มีมากกว่าปกติ ไม่เพียงเกิดจากความทุกข์ร้อนมากมายหนักหนาที่ท่วมทับชีวิตจิตใจเท่านั้น แต่ที่จริงเกิดเพราะความไม่มีเมตตาด้วย ไม่สงสารจิตใจผู้ที่จะต้องได้รับจากการฆ่าตัวตายของเราด้วย แม้คิดสักนิดย่อมจะเห็นความใจดำไม่มีเมตตาของบรรดาผู้ฆ่าตัวตายทั้งหลาย ไม่นึกสักนิดเลย ว่าถ้าตนเป็นลูกเมื่อลูกต้องตายไปอย่างน่าสยดสยอง จิตใจแม่พ่อจะเป็นอย่างไร สงบเป็นสุขอยู่ได้เช่นนั้นหรือ น่าจะเคยอ่านพบข่าว หรือไม่ก็น่าจะเคยเห็นภาพในหนังสือพิมพ์ พ่อแม่ที่ฟูมฟายใจแทบขาดตามไปเมื่อเห็นศพของลูกหลาน โดยเฉพาะที่ฆ่าตัวตาย และก็จะอีกนานนักหนากว่าความโศกเศร้าแสนสาหัสจะจบสิ้นไปตามกาลเวลา คนฆ่าตัวตายนั้นบาปหลายต่อทีเดียว บาปที่ทำกับตนเองก็แน่นอน ทำกับตนได้นักหนา ถึงทำลายชีวิตให้จบสิ้น อย่างเจ็บปวด จะไม่บาปได้

อย่างไร เพียงเบียดเบียนทำร้าย ไม่ถึงประหัตประหารผลาญชีวิต ก็ยังต้องเป็นบาป และแม้เป็นการฆ่าคนถึงตาย ยิ่งคนนั้นเป็นตัวเองด้วย ก็พึงรู้เถิด ว่ากรรมนั้นหนักนัก จะหนีผลของกรรมไม่พ้นแน่นอน และอย่าประมาทว่าผลของกรรมไม่น่ากลัว รับได้สบาย ก็ถ้ารับผลของกรรมไม่ดีได้สบายจริง ไฉนจึงทนรับความทุกข์ในชาตินี้ไม่ได้ ต้องพาตัวหนีไปให้พ้น ด้วยการฆ่าตัวตายเล่า ทุกข์ในชาตินี้ที่พากันได้รับ คือผลของกรรมที่ทำไว้เองแน่นอน คิดให้ดี ๆ เถิด จะได้ไม่ฆ่าตัวตาย จะได้ไม่ต้องไปรับความทุกข์แสนสาหัสอีกในภพชาติหน้า ที่มีแน่อย่าสงสัย.

๐ การฆ่าตัวตายเป็นการแสดงความมีใจไร้เมตตาอย่างยิ่ง ไม่สงสารตัวเองก็แย่อยู่แล้ว แต่ยังดี ยังไม่เป็นไร เพราะคิดเสียว่าไม่อยากให้ตัวเองรับความทุกข์แสนสาหัสในชีวิตต่อไป ลองหนีไปชีวิตอื่น อาจจะสบายกว่า คิดเช่นนี้ ก็พอเข้าใจ ว่าเพราะเมตตาตัวเองผิด คือคิดว่าเมตตา คิดว่าจะช่วยให้พ้นทุกข์ แต่ที่แท้กำลังพาไปสู่ความทุกข์ที่มากมาย และยาวนานกว่า เป็น

หลายภพหลายชาติแน่นอน หนักหนาแน่นอน เป็นการทำบาปหลายต่อ ทำตัวเองให้จบสิ้นชีวิตอย่างผิดธรรมดา อย่าโหดร้ายทารุณ และทำผู้อยู่หลังให้ทุกข์โศก มากน้อย หนักเบา ตามใจที่ผูกพันของผู้นั้นที่มีต่อเรา ถ้าเป็นมารดาบิดา การตายจากของลูกหลานคือความทุกข์แสนสาหัส เช่นนี้ก็เท่ากับการฆ่าตัวตายของผู้เป็นลูกหลานเป็นการทำบาปหนักต่อผู้มีพระคุณที่รักใคร่ มีใจผูกพันต่อเรา เป็นการก่อทุกข์ให้จิตใจท่านเหล่านั้น นั่นคือบาปแน่นอน เป็นบาปที่เกิดพร้อมกับบาปที่ทำร้ายตนเอง ที่ประหัตถ์ประหารผลาญชีวิตตนเอง เป็นบาปหนักแน่.

๐ ทุกวันนี้มีการฆ่าตัวตายกันมาก ฆ่ากันด้วยวิธีต่าง ๆ ล้วนน่าประหวั่นพรั่นพรึง ล้วนไม่น่าเชื่อว่าจะกล้าทำกันได้กับชีวิตตน เหมือนผู้ฆ่าและผู้ถูกฆ่าเป็นคนละคนกัน เป็นศัตรูที่ร้ายแรงของกันและกัน ความจริงมีอยู่ อย่าลืมเสีย จำไว้ให้มั่น อาจจะช่วยให้ไม่เป็นผู้ร้ายใจอำมหิตโหดเหี้ยมถึงขนาดฆ่าชีวิตหนึ่งได้ และชีวิตนั้นคือชีวิตของตนเอง ถ้าเรารู้ว่าใครคนหนึ่งเป็น

ผู้ร้ายฆ่าคนตาย และใครคนนั้นเข้ามาใกล้กับเรา เราจะรังเกียจหวาดกลัวใครคนนั้นสักเพียงไหน เมื่อใดจิตใจเศร้าหมองทุกข์ร้อนแสนสาหัส หมดอาลัยตายอยากในชีวิต ขอให้คิดถึงความจริงนี้ ผู้ที่ฆ่าคนได้เป็นผู้ที่น่ารังเกียจน่าเกลียดกลัวที่สุดของคนทั้งหลาย ไม่ยกเว้นแม้แต่ตัวเราเอง แล้วควรหรือที่เราจะมาเป็นคนผู้นั้นเสียเอง แก้ไขด้วยวิธีอื่นเถิด มีมากมายหลายวิธีนักแก้แล้วให้เกิดความสุขให้จริง ไม่ใช่แก้แล้วกลับต้องพบทุกข์ที่หนักยิ่งไปกว่าทุกข์ที่ตั้งใจหนี เพื่อหนีให้ได้ถึงกับยอมเป็นผู้ร้ายใจอำมหิตประหัตประหารผลาญชีวิตอันเป็นที่รักที่สุด คือชีวิตตนเอง วิธีรุนแรงร้ายกาจขนาดยอมเป็นฆาตกรร้ายนอกจากไม่อาจช่วยให้พ้นทุกข์ดังมุ่งมั่น ยังจะพาไปพบทุกข์ที่หนักหนายิ่งกว่าหลายเท่าพันทวี.

๐ ท่านแสดงไว้ ว่าผู้ที่ฆ่าตัวตายจะต้องฆ่าตัวตายไปอีก ๕๐๐ ชาติ นั่นก็คือจะต้องพบความทุกข์แสนสาหัสจนทนไม่ได้ ถึงต้องฆ่าตัวตายเช่นในชาติที่ทำแล้วนี้อีก ๕๐๐ ชาติเป็นอย่างน้อยกระมัง ไม่ควรจะไม่เชื่อ

ไม่ควรจะไม่กลัว เพราะแม้ต้องพบเข้าจริง ความทุกข์จะใหญ่ยิ่งจนทนไม่ได้แน่นอน จะต้องทนทุกข์ทรมานจิตใจในการที่จะต้องหยิบอาวุธร้ายขึ้นเชือดเฉือนทำลายชีวิตตนเอง น่ากลัวนัก น่าตกใจนัก และเชื่อว่าทุกคนที่ฆ่าตัวตายมาแล้ว ก่อนจะทำกรรมอำมหิตโหดเหี้ยมนั้นจะกลัวแสนกลัว จิตใจจะทรมานเกินกว่าจะพรรณนาได้แน่นอน แล้วจะยอมให้พบชีวิตเช่นนั้นอีกถึง ๕๐๐ ครั้ง ทีเดียวหรือ ข้อสำคัญพอชีวิตหลุดจากร่างก็มิใช่ว่าจะสิ้นทุกข์ที่คิดหนี ไม่ใช่แน่นอน ทันทีที่ชีวิตหลุดออกจากร่างด้วยการกระทำจากจิตใจที่โหดเหี้ยมและเศร้าหมองแสนสาหัส จะต้องไปมีชีวิตใหม่ที่แสนทุกข์ อาจจะยิ่งไปกว่าที่หนีในชาตินี้ด้วยวิธีฆ่าตัวตาย.

๐ กลัวความทุกข์เพียงไร ก็ให้กลัวการฆ่าตัวตายให้ยิ่งกว่าเถิด เพราะการฆ่าตัวตายที่เข้าใจกันว่าจะเป็นการหนีทุกข์ได้นั้น ไม่จริงเลย เป็นการนำไปพบทุกข์ที่เลวร้ายยิ่งขึ้นต่างหาก มีความทุกข์หนักหนาก็ให้คิดถึงความจริงไว้ ว่าจะต้องไม่มีการฆ่าตัวตายด้วยวิธีใดทั้งสิ้น เพราะการฆ่าตัวตายเป็นการกระทำของผู้ที่

หมดบุญวาสนาแล้วจริง ๆ จึงพ่ายแพ้แก่อำนาจของมารร้าย ที่เรียกร้องชักชวนให้เป็นฆาตกรใจโหด และโทษเด็ดขาดของฆาตกรนั้นก็น่าจะรู้อยู่ ว่ารุนแรงหนักหนา น่าสะพรึงกลัวที่สุด นักโทษประหารเพราะฆ่าเขาตายตกอกตกใจเพียงไรเมื่อได้รับคำพิพากษา ผู้ที่ฆ่าตัวตายจะต้องพบคำพิพากษาเช่นเดียวกันในทันทีที่ชีวิตออกจากร่างนี้ ถ้าเป็นโทษประหารเหมือนในโลกมนุษย์ ก็จะต้องถูกประหารซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึง ๕๐๐ ครั้ง ๕๐๐ ชาติ ลองคิดให้เห็นภาพที่น่ากลัวเถิด แล้วจะสงสารตัวเองที่สุดถ้าจะคิดหนีทุกข์ด้วยการฆ่าตัวตาย.

๐ สงสารคนอยู่ข้างหลังเถิด อย่าให้ต้องเห็นภาพปราศจากชีวิตที่เกิดจากการประหัตประหารตัวเองเลย อย่าเป็นคนไร้เมตตาทำร้ายจิตใจบรรดาผู้อยู่หลังที่รักใคร่ห่วงใยเรานักหนา เป็นต้นว่าแม่พ่อพี่น้อง จะทุกข์จะยากเพียงไรก็ให้มีเมตตาไว้ อย่าก่อทุกข์ให้จิตใจผู้คนที่รักเราหวังดีต่อเรา หรือที่ต้องพึ่งพาอาศัยเราเลย ถึงสิ้นเนื้อประดาตัวก็มิใช่ว่าจะไม่มีทางกลับตั้งตัวใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง มีอะไรแน่นอนที่ไหน ทุกสิ่งไม่เที่ยง มีเกิดแล้ว

ก็มีดับ สุขเกิดยังดับได้ ทุกข์เกิดก็ต้องดับได้เช่นเดียวกัน อย่าลืมความจริงอันเป็นสัจธรรมนี้ สำคัญอย่างเดียว ต้องไม่คิดว่าทุกข์จะต้องดับด้วยความตายเท่านั้น ทุกข์ ไม่ว่ามากไม่ว่าน้อยดับด้วยความตายไม่ได้ ไม่ว่าตาย ตามธรรมดาหรือตายด้วยการประหัตประหารผลาญ ชีวิตตนเองก็ไม่อาจทำให้ความทุกข์ดับได้ นี่เป็นความ จริงที่สุด ฉะนั้นอย่าหนีทุกข์ด้วยความตาย ทุกข์จะติด ตามไปหลายภพชาติ.

๐ สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง หนีทุกข์พ้นแล้วแน่นอน เด็ดขาด มิใช่ด้วยความตาย แต่ด้วยธัมมะสูงสุดที่ทรงตรัสรู้ เราผู้นับถือพระพุทธ ศาสนาไม่น่าเลยที่จะพึ่งอาวุธร้ายเช่นมีด เช่นปืน เช่น ยาฆ่าแมลง เพราะนั่นนอกจากไม่เป็นที่พึ่งพาพ้นทุกข์ ได้จริงแล้ว ยังเป็นมือมารร้ายฉุดกระชากลากลงสู่นรก อเวจี ลากไปมีภพภูมิใหม่ที่น่าสะพรึงกลัวที่สุด เพราะ เต็มไปด้วยความน่าสะพรึงกลัวอย่างยากจะเชื่อได้ นึก ถึงภาพผู้ที่ล่วงหน้าไปแล้วด้วยการพึ่งอาวุธร้ายนานาชนิด เลือดท่วม น่าเกลียดน่ากลัว จะละโลกนี้ไปทั้งทีให้สวย

งามจะดีกว่าแน่.

๐ จะจริงเพียงไรไม่ทราบได้ แต่หลาย ๆ คนเคยเล่า ว่าฝันเห็นเพื่อนฝูงที่ตายไปด้วยการถูกประหัตประหาร ในฝันเลือดท่วมตัวผู้เสียชีวิตแล้วนั้น ความเจ็บปวดแสนสาหัสแสดงให้เห็น ทั้งด้วยเสียงครวญครางด้วยเสียงอ้อนวอนขอความช่วยเหลือ นอกจากนั้นบรรดาผู้ชอบการเชิญวิญญาณมาทรง เพื่อไต่ถามสุขทุกข์ วิญญาณในร่างทรง หรือร่างทรงนั่นเอง ก็จะแสดงกิริยาท่าทางเหมือนเมื่อก่อนจะดับชีวิตไป เป็นต้นว่าแขนหัก ก็จะใช้มือข้างหนึ่งประคับประคองแขนอีกข้างหนึ่งไว้ บอกกล่าวกับผู้ไปขอพบ ว่าเจ็บปวดอย่างนั้น อย่างนี้ เช่นนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เมื่อมีการทำบุญใส่บาตรหรือถวายสังฆทานเจ้าภาพจะจัดยาถวายพระตามอาการของโรคของความเจ็บปวดที่ผู้ล่วงลับแล้วเป็นทำให้น่าสงสัยอยู่ว่าตายอย่างไรจะไปสู่ภพภูมิใหม่ในลักษณะอย่างนั้น อย่างไรก็ตาม ผู้รู้บางท่านกล่าวว่าเพราะผู้ตายผูกใจอยู่ว่าตนเจ็บอย่างนั้นปวดอย่างนั้นแล้วก็ยังมีความรู้สึกเจ็บปวดอยู่เช่นนั้นโดยไม่รู้ว่าตนได้

พ้นจากสภาพนั้นแล้ว เพราะได้ตายแล้ว ตามที่เชื่อกันว่าตรงนั้นตรงนี้ที่มีอุบัติเหตุไม่หยุด คนตายไม่ขาดจากอุบัติเหตุตรงที่นั้น จนถึงได้มีการทำบุญอุทิศให้วิญญาณที่เสียชีวิตบริเวณนั้น เพื่อให้ไปเสียให้พ้น ให้ไม่คอยเอาชีวิตผู้อื่นต่อไปไม่หยุดหย่อน บางทีก็ถึงกับเล่ากันว่าคนตายก่อน วิญญาณเฝ้าที่ตรงนั้นตรงนี้อยู่ ต้องหาวิญญาณไปแทนตนจึงจะไปจากที่นั้นได้ จริงเท็จอย่างไรจะไม่พูดถึง เพราะเป็นสิ่งซึ่งพ้นสายตาพ้นความรู้ถูกแท้ของผู้เป็นปุถุชนคนธรรมดาที่ไม่มีญาณหยั่งรู้ ไม่มีตาทิพย์หูทิพย์ที่จะทำให้ได้เห็นได้ยินสิ่งลี้ลับทั้งปวงในโลกนี้ ควรเชื่อเพียงว่าทำบุญอุทิศให้ผู้ตายนั้นถูกต้องดี ทำได้เพียงไรก็ทำไปเถิด วิญญาณจะรับได้เพียงไรก็แล้วแต่วาสนาบารมี แล้วแต่ภพภูมิที่สถิตอยู่ก็แล้วกัน ที่แน่นอนก็คือผู้ทำบุญทำทาน ไม่ว่ามุ่งอุทิศให้ผู้ใดก็ตาม ผู้ทำย่อมได้รับผลแห่งบุญที่ทำนั้นด้วยตนเองแน่นอน.

๐ บุญกุศลที่เป็นเครื่องนำให้มีความสุข ห่างพ้นจากทุกข์ได้ มากน้อยหนักเบาตามควรแก่เหตุ คือตามควรแก่กรรม หรือบุญกุศลที่ได้ทำ ทำน้อยก็ได้ผลน้อย

ทำมากจึงจะได้ผลมาก แต่สำคัญที่สุดที่ควรทำความเข้าใจให้ชัดให้ถูก ว่าบุญกุศลจะให้ผลมากน้อยเพียงไร อยู่ที่ความมากน้อยแห่งใจของผู้ทำ ใจใดมีศรัทธามากในการทำบุญทำกุศล แม้ปัจจัยคือเงินทองของข้าวจะมีน้อยตามฐานะ ผลก็จะมากได้ เสมอด้วยกำลังแห่งศรัทธาในใจ ผู้มีความทุกข์ที่ลำบากมากมายอยู่แล้วเรื่องทรัพย์สินเงินทอง ย่อมไม่สามารถทุ่มเททำบุญทำกุศลเพื่อกอบกู้ฐานะของตน นั่นไม่ใช่เรื่องสำคัญ ไม่ใช่เหตุที่ควรทำให้ท้อแท้ ว่าไม่มีทางจะทำบุญให้มากเพียงพอจะให้เกิดผลแก่ชีวิตที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก ใจต่างหากที่สำคัญที่สุด ที่จะสามารถกอบกู้ทุกสิ่งทุกอย่างให้คืนสู่ความสว่างไสวไกลมืดไกลทุกข์นานาประการได้ ใจเท่านั้นเป็นใหญ่ ทุกสิ่งสำเร็จได้ด้วยใจจริง ๆ มีบุญที่สุดที่ได้เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาแล้ว อย่าท้อแท้ทอดทิ้งชีวิตอยู่ในเงื้อมมือมารร้ายทั้งหลายเลย จะต้องไม่ฆ่าตัวตาย จะต้องไม่ฆ่าใคร ๆ ให้ตาย เพราะนั่นคือวิธีสร้างทุกข์ให้มากขึ้น ให้หนักหนาขึ้น ให้ร้ายแรงขึ้น ไม่ใช่ทำให้ความทุกข์บรรเทาเบาบางหรือหมดสิ้นไป ขอให้กลัวชีวิตหลังความตายให้จงหนัก เพราะ

น่ากลัวนัก น่ากลัวที่สุด อย่าได้ประมาทเลย อย่าได้ประมาทเป็นอันขาด.

๐ บุญช่วยได้ทุกเรื่อง นั่นก็คือความดีช่วยได้ทุกเรื่อง บุญมีการทำได้หลายวิธี แต่ไม่ใช่วิธีทำบาปให้เป็นบุญ การฆ่าไม่ว่าฆ่าใคร ฆ่าเขาฆ่าเรา เป็นบาปทั้งสิ้น จะเป็นเหตุให้ผลเป็นบุญอันอาจช่วยให้พ้นทุกข์พ้นภัยไม่ได้แน่นอน ความไม่รู้ของเราผู้เป็นปุถุชนทั้งหลาย ทำให้คิดไปได้ผิด ๆ ว่าชีวิตนี้ทุกข์นัก แก้ไม่ได้แล้ว ก็ตายเสียดีกว่า จะได้พ้นทุกข์ จะได้พ้นความอับอายขายหน้า จะได้ไปมีชีวิตใหม่ที่ไม่ต้องทรมานด้วยความทุกข์เช่นที่กำลังได้พบอยู่ในชีวิตนี้ คิดเช่นนี้ผิดมาก จะให้ผลน่ากลัวมาก เมื่อผลมาถึงแล้ว ก็อย่าคิดว่าจะหนีพ้นอีกเลย ความทรมานที่จะต้องได้รับในชีวิตใหม่ที่มิใช่ชีวิตของมนุษย์ จะหมดสิ้นหนทางช่วยตัวเองให้พ้นได้ จะทนทุกข์ทรมานหนักหนาน่าสงสารเพียงไรไม่อาจอธิบายให้ชัดเจนได้ แต่อาจกล่าวได้ว่าอย่าเสี่ยงไปพบชีวิตเช่นนั้นเลย ช่วยตัวเองในชาตินี้ ในชีวิตนี้เถิด ด้วยการอย่าหนีทุกข์ด้วยการทำลายชีวิตตน

หรือชีวิตใคร อย่าทำเช่นนั้น ถ้าคิดจะทำก็ให้เตือนตนเองให้หนัก ให้แรง ว่าจะโง่ไปถึงไหน หนีชีวิตอันเป็นทุกข์ ด้วยการฆ่าตัวตายเป็นการกระทำของคนโง่ที่สุด โง่จริง ๆ ความทุกข์หลังชีวิตละร่างนี้ไปแล้วจะหนักหนาที่สุด.

๐ มีความจริงที่ไม่น่าเชื่อ แต่ควรเชื่ออย่างยิ่ง คือถูกเขาฆ่าดีกว่าฆ่าเขา ทำนองเดียวกับถูกเขาด่าว่าอย่างหยาบคาย ดีกว่าเป็นผู้ด่าว่าเขาอย่างหยาบคาย หรือเป็นผู้ถูกเขาขโมยดีกว่าเป็นผู้ขโมยเขา อีกนัยหนึ่งก็คือคนอื่นไม่ดีก็เป็นความไม่ดีของเขา เราอย่าไม่ดีจะดีกว่า เราอย่าไม่ดีจะดีกว่า เราอย่าไม่ดีจะดีกว่า ควรจำอย่างยิ่ง.

๐ ท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร แห่งวัดถ้ำขามสกลนคร เคยเล่าให้ศิษยานุศิษย์ฟัง ว่าศิษย์ผู้หนึ่งของท่านมีความทุกข์ใจมาก เพราะถูกขอยืมเงินไปสองแสนบาท ซึ่งในเวลากว่า ๒๐ ปี มาแล้วนับว่าจำนวนมาก สัญญาว่าจะใช้คืนเมื่อนั่นเมื่อนี่ แต่ถึงเวลานานแล้วก็

ไม่ได้คืน จำเป็นต้องใช้ ไปขอคืนก็ปฏิเสธบิดพลิ้วต่าง ๆ นานา เจ้าของเงินจำเป็นต้องใช้จริง ๆ แต่ก็ไม่สามารถขอคืนได้ ได้อ้อนวอนขอให้ท่านอาจารย์ท่านช่วยภาวนาให้ได้เงินคืน เพราะจำเป็นต้องใช้จริง ๆ ไม่ได้คืนต้องแย่แน่ ท่านอาจารย์ท่านเล่าว่าท่านได้ตอบไปตามความจริง ว่าท่านช่วยอะไรไม่ได้หรอก นอกจากจะบอกวิธีให้ช่วยตัวเอง ทำเองตามท่านบอกแล้วจะได้เงินจำนวนนั้นคืนแน่ และท่านก็บอกวิธีให้เขา และเขาก็ทำตาม และเขาก็ได้รับเงินคืนตามจำนวนที่ให้ยืมไป วิธีที่ท่านอาจารย์ฝั้นท่านบอกศิษย์ของท่านเพื่อให้ได้เงินคืนก็คือ ทุกครั้งเมื่อสวดมนต์ไหว้พระแล้ว ให้อธิษฐานจิตขอให้ผู้เป็นลูกหนี้นำเงินจำนวนนั้นมาคืนเถิด อธิษฐานจิตให้แน่วแน่ แล้วก็หยุดความคิดถึงเงินนั้นให้เด็ดขาดไป เพ่งจิตไปที่คำภาวนา พุทโธ พุทโธ พุทโธ นั่นเอง ภาวนาไปเรื่อย ๆ จะกี่วันกี่เดือนกี่ปี แล้วแต่จิตของเขาจะรวมได้เมื่อไร จิตรวมเมื่อไร ก็เมื่อนั้น จะได้เงินคืนตามจำนวนที่เขาขอยืมไป ท่านอาจารย์ท่านเล่าว่าเพียงวันสองวันเท่านั้นศิษย์ของท่านก็ทำได้สำเร็จ เขามาหาท่านอย่างยิ้มแย้มแช่มชื่นมีความสุข และเล่า

ให้ท่านฟังว่าเขาได้เงินสองแสนที่ให้ยืมไปกลับคืนครบถ้วนแล้ว หลังจากทำตามที่ท่านอาจารย์สอน ท่านบอกว่าเขาเล่าว่า เมื่อเขาอธิษฐานแล้ว ก็หยุดคิดถึงเงิน หยุดคิดถึงคำอธิษฐาน ตั้งใจภาวนา พุทโธ พุทโธ พุทโธ เท่านั้น จนกระทั่งวันที่ ๒ หรือวันที่ ๓ ต่อมา จิตก็สงบ เกิดความสว่างไสว และลูกหนี้ก็นำเงินมาใช้คืนให้ครบถ้วน ไม่บิดพลิ้วอีกต่อไป เขาก็ได้ใช้เงินนั้น สบายใจ ไม่เดือดร้อนอีกต่อไป ท่านอาจารย์ท่านเบิกบานแจ่มใสเมื่อสอนศิษย์ต่อไป ว่าให้พากันช่วยตัวเองตามวิธีง่าย ๆ ที่ท่านแนะนำเถิด จะได้ไม่เดือดร้อนเรื่องเงินขาดอีกต่อไป.

๐ ทุกวันนี้ ที่จริงไม่อยากจะพูดอีก เพราะมันเหมือนปัญญาอ่อน ที่นำเรื่องที่เป็นที่รู้กันอยู่ มาพูดแล้วพูดอีก แต่ก็จำเป็นต้องพูด ทุกวันนี้จนกันนักหนา การชุมนุมของพวกคนจนมีอยู่ไม่ว่างเว้น การชุมนุมจะให้อะไรได้หรือ นอกจากจะเป็นจริงตามที่เล่าขานกันว่าได้ค่าจ้างจากพรรคนั้นพรรคนี้จึงมีการชุมนุมไม่ว่างเว้นแทบทุกวันไปทีเดียว เอาเป็นว่าจะด้วยเหตุใดก็ตามการ

ชุมนุมของพวกที่ประกาศตนเป็นคนจนเกิดอยู่เป็นประจำแล้วในบ้านเมืองเรา โดยไม่เคยมีมาก่อน มีผู้เล่าว่าค่ำคืนจะมีเสียงร้องรำทำเพลงเปิดเครื่องเสียงดังครึกครื้นอยู่บนถนนสายต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ใกล้กับที่มีคณะผู้รับผิดชอบในการปกครองประเทศ สำหรับรายละเอียดไม่มีผู้เล่าอย่างใด จึงรู้เพียงว่าทุกวันนี้บ้านเมืองมีผู้ยากจนมาปรากฏตัวมากในเมืองหลวง นัยว่าเพื่อขอให้นักปกครองหรือรัฐบาลนั่นเองช่วยให้หายยากหายจนโดยเร็วด้วย เพราะทนจะไม่ไหวอยู่แล้ว จะพากันอดตายหมดแล้ว ทำให้นึกถึงท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ที่ท่านสอนวิธีให้ศิษย์ของท่าน และได้ผลมาแล้วจริงตามที่ท่านเล่า ธัมมะของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมีผลสูงสุดแก่ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติระดับไหนก็จะได้รับผลในระดับนั้น เมื่อเราพากันรู้สึกว่ามาถึงหนทางตันแล้ว ไม่รู้จะช่วยตัวเองให้ผ่านพ้นเหตุการณ์เลวร้ายได้อย่างไรแล้ว ก็ควรจะมีปัญญาช่วยตนเอง ด้วยการทำใจให้มีธัมมะตามที่สมเด็จพระบรมครูทรงสอน และก็อย่าใจร้อนให้ผลเกิดทันใจ เหมือนพอปลูกมะม่วงปุ๊บ ก็จะให้ออกลูกปั๊บ มันเป็นไปไม่ได้ ต้องรอเวลาให้

ต้นมะม่วงนั้นเติบโตพอจะมีลูกได้เสียก่อน การปฏิบัติธรรมก็เช่นกัน เริ่มปฏิบัติด้วยการทำจิตใจให้ดีงาม โลภให้น้อย โกรธให้น้อย หลงให้น้อย และเมื่อเริ่มแล้ว ก็ให้ระมัดระวังให้ดำเนินไปจริงด้วยดี ดั่งรดน้ำต้นมะม่วงที่ปลูกใหม่ การภาวนาพุทโธ เช่นที่ท่านอาจารย์ฝั้นท่านบอกลูกศิษย์ของท่านนั้น เป็นวิธีที่ไม่น่าจะยากเกินไปสำหรับผู้ใด ก็น่าจะใช้วิธีของท่าน ตั้งใจนึกถึงท่านเพื่อใช้วิธีของท่าน ขอบารมีท่านมาเทิดทูนพระพุทธบารมีแล้วปฏิบัติเถิด คำอธิษฐานขอให้หายลำบากยากจนคงจะเกิดผลสำเร็จ เช่นที่ผู้อธิษฐานขอให้ได้เงินใช้หนี้ ที่ท่านอาจารย์ฝั้นท่านเล่าให้ฟังแล้ว.

๐ ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหารมีพระพุทธปฏิมาประธาน พระพุทธชินสีห์แทนพระพุทธองค์ เช่นเดียวกับที่วัดทั้งหลายมีพระพุทธปฏิมาแทนพระพุทธองค์ การเข้าไปสู่พระอุโบสถด้วยใจมุ่งกราบไหว้พระพุทธปฏิมาประธาน จักได้รับสิริมงคงยิ่งใหญ่ แม้น้อมใจให้พ้นจากวัตถุเครื่องหมาย แต่น้อมใจไปถึงสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งแม้จะเสด็จ

ดับขันธปรินิพพานไปแล้ว แต่หาได้ทรงสูญสิ้นเป็นความว่างเปล่าไปไม่ พระพุทธบารมียังแผ่ปกคลุมโลกอยู่ ยังสว่างรุ่งเรืองอยู่ทุกหนทุกแห่ง เพียงแต่ผู้ไม่มีตาธรรมหาอาจเห็นได้ไม่.

๐ ในทุกพระอุโบสถ มีพระพุทธบารมีสว่างรุ่งเรืองอยู่ ผู้มีตาแห่งธรรม หรือจะเรียกว่าตาทิพย์ก็ใช่ ย่อมแลเห็นความงดงามนั้นแน่นอน ย่อมรับรองได้แน่นอน ว่าพระพุทธบารมีเมื่อทรงดำรงพระชนม์อยู่กับเมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว มิได้แตกต่างกันแม้แต่น้อย ความแตกต่างอยู่ที่มนุษย์ผู้อาจสัมผัสได้หรืออาจสัมผัสไม่ได้เท่านั้น นี้เป็นความจริง ที่ขอให้พากันภูมิใจในความได้เป็นมนุษย์และได้พบพระพุทธศาสนา อย่าทำตนเป็นคนไร้ปัญญา ไร้วาสนาบารมี ไม่รู้ไม่ชี้ในพระพุทธบารมีที่มีจริงและยิ่งใหญ่ พระพุทธบารมีที่ไม่มีบารมีใดเทียบได้.

๐ ผู้ที่เป็นมันสมองของชาติ ขอให้ใช้มันสมองของท่านให้เกิดผลยิ่งใหญ่ เป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และ

แก่ประเทศชาติ แก่สถาบันพระพุทธศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ศึกษาให้เข้าใจชัดแจ้งถูกแท้ในพระพุทธบารมี เพื่อให้เกิดกำลังใจอัญเชิญพระพุทธบารมีให้เกิดสว่างไสวในประเทศชาติของเรานี้ ให้สามารถขจัดปัดเป่าความร้ายแรงที่กำลังครอบคลุมทำความมืดมิดให้เกิดทั่วทุกหนแห่ง ขออย่าได้ประมาท ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย นี้เป็นความจริง.

๐ ความประมาทเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นความประมาทที่ใหญ่ยิ่งที่สุด ให้ผลร้ายได้รุนแรงหนักหนาที่สุด ขออย่าได้คิด ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อที่เกินความจริง ไม่เกินความจริง และอาจจะไม่ถึงความจริงเสียด้วยซ้ำไป พระพุทธบารมียิ่งใหญ่นัก และบ้านเมืองของเรายามนี้ต้องการพระพุทธบารมีมาช่วยแก้ไขให้กลับคืนสู่ปกติสุขอย่างยิ่ง ที่แก้กันไม่สำเร็จ อาการทรุดหนักลงเป็นลำดับ ก็เพราะไม่สนใจในความจริงที่ยิ่งใหญ่นี้ ที่ว่าพระพุทธบารมีเท่านั้นแก้ได้ มาพึ่งพระพุทธบารมีเถิด อัญเชิญพระพุทธบารมีมาช่วยดับทุกข์ดับร้อน ดับความชั่วร้ายทั้งหลายเถิด ความมืดมิดน่า

หวาดกลัวจะได้บรรเทาเบาบางลง.

๐ จงสวดมนต์ไหว้พระด้วยจิตใจที่สงบและจริงจัง อย่าสักแต่ปากสวดแจ้ว ๆ ไป แม้ไม่เข้าใจความหมายของพระพุทธมนต์ที่สวด ก็ให้ระลึกไว้เสมอไป ว่าพระพุทธศาสนาคือคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นมีหลักสำคัญที่ควรให้ความสนใจปฏิบัติตามให้จริง คือ ๑. การไม่ทำความชั่วทั้งปวง ๒. การทำกุศลให้ถึงพร้อม และ ๓. การชำระจิตของตนให้ผ่องใส.

๐ อะไรที่ไม่ดีขอจงพยายามอย่าทำ พยายามให้เต็มสติปัญญาความสามารถ อย่าทำความไม่ดีใด ๆ ทั้งนั้น อะไรที่ดีขอจงพยายามทำ พยายามให้เต็มสติปัญญาความสามารถ อย่ายอมปล่อยจิตใจให้เศร้าหมองด้วยความโลภความโกรธความหลง พยายามทำใจให้ผ่องใสให้เต็มสติปัญญาความสามารถ.

๐ ความผ่องใสของใจมิได้เกิดแต่อะไรอื่น เกิดแต่ไม่คิดปรุงแต่งให้ความโลภเกิดความโกรธเกิดความหลง

เกิด ได้เห็นได้ยินได้กลิ่นได้ลิ้มรสได้สัมผัสอะไรเมื่อใด จงมีสติ อย่าประมาท ไม่คิดปรุงแต่งให้เห็นดีเห็นงาม หรือเห็นน่าเกลียดน่ากลัว และไม่คิดปรุงแต่งให้เห็นเป็นตัวเราของเรา พยายามตั้งสติ ตั้งใจให้จริงจัง ว่าเรากำลังทำเช่นนี้เพื่ออัญเชิญพระพุทธบารมีมาช่วยกอบกู้ประเทศชาติของเราให้พ้นภัยพิบัติ ด้วยวิธีที่ถูกแท้ของชาวพุทธ ขอจงช่วยกันเถิดก่อนที่จะสายเกินไป พระพุทธบารมียิ่งใหญ่จริง ๆ อัญเชิญมาให้จริงโดยพร้อมเพรียงกัน จักมีวันได้พบความร่มเย็นเป็นสุขอีกครั้งหนึ่งแน่.

๐ ความสำคัญของการได้กราบไหว้บูชาสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยเพียงผ่านพระพุทธปฏิมาเครื่องหมายแทนพระองค์นั้น อยู่ที่ต้องน้อมใจนึกให้ลึกซึ้งที่สุดด้วย ว่าทรงสูงส่งประเสริฐสุดเหนือพรหมเทพและมนุษย์จริง ๆ ขอย้ำคำนี้ ไม่มีผู้ใดจะเปรียบเสมอเหมือนพระพุทธองค์ได้อีกแล้ว จริง ๆ ผู้ไม่เคยรู้สึกลึกซึ้งในความจริงนี้ ต้องกล่าวได้แน่นอนว่ามีบุญน้อยมาก หรือไม่มีบุญก็ได้.

๐ ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนาแล้ว ไม่มีใจเทิดทูนลึกซึ้งในสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ประโยชน์สูงสุดแก่จิตใจเลย น่าเสียดาย น่าสงสารที่สุด จริง ๆ แต่ยังไม่สายเกินไป ขอให้น้อมใจนึกถึงความประเสริฐเลิศล้ำของสมเด็จพระบรมครูของเราเถิด ในบัดนี้ ในวินาทีนี้ ก็ได้ ก็ยังดี ยังจะมีโอกาสช่วยตนเองให้ได้มีบุญที่ยากจะได้มาด้วยวิธีอื่น จากผู้อื่นนั่นก็เพราะไม่มีผู้ใดอื่นจะสอนเราให้รู้จักคุณธรรมสำคัญที่สุด ได้เสมอเหมือนพระพุทธองค์ ความกรุณาก็ตาม ความมีปัญญาก็ตาม ความบริสุทธิ์ก็ตาม ผู้ใดอื่นยากจะสอนให้ เพราะสมเด็จพระบรมศาสดาเท่านั้นที่ทรงมีพระมหากรุณาคุณ พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ พร้อมบริบูรณ์ เต็มที่ ไม่มีขาดตกบกพร่องแม้เล็กน้อยเพียงใด พระคุณทั้งสามประการนี้ที่ทำให้ทรงเหนือทั้งพรหมเทพและมนุษย์ ได้ทรงเป็นสมเด็จพระบรมครูผู้ทรงสอนพรหมเทพและมนุษย์.

๐ ผู้เป็นพุทธศาสนิก เป็นพุทธมามกะ เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา ทุกวันนี้ค่อนข้างจะไม่เป็นจริง

คือใจไม่เป็น เป็นแต่ปากเสียมากกว่า ซึ่งน่าเสียดายมาก น่าเสียดายอย่างที่สุด เหมือนมีมรดกล้ำค่าที่ปู่ย่าตายายมอบให้ รับไว้สักแต่ว่ารับ ไม่มองให้เห็นค่าสูงส่งของมรดกนั้น วันหนึ่งก็จะหมดสิทธิ์ในความเป็นเจ้าของ จะลำบากยากจน ดังทุกวันนี้ที่พากันจนความดี เป็นคนสิ้นเนื้อประดาตัว ต้องเป็นโจรผู้ร้ายปล้นฆ่า ทำให้เกิดเหตุการณ์น่าสยดสยองในบ้านเมืองเรามิได้ว่างเว้นมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อพ้นจากภพภูมินี้ก็จะพากันไปมีชีวิตใหม่ที่ลำบาก ที่เรียกกันว่าตกนรกหมกไหม้ในชาตินี้ ก็ยังหนักหนาน้อยกว่าที่จะต้องพบในชาติต่อไปที่เราจะไปถึงในไม่ช้านี้.

๐ ขอหวังว่าจะประพฤติงดงามตามคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าสมเด็จพระบรมครูของเรา มั่นคงรักษาความดีไว้ให้เต็มที่ สิ่งใดไม่ดีอย่าทำ ที่เป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนาข้อแรกคือการไม่ทำบาปทั้งปวง ทำแต่ความดีที่เป็นหัวใจข้อสองของพระพุทธศาสนา และพยายามทำใจให้ผ่องใส อันเป็นหัวใจข้อสามของพระพุทธศาสนา

โลกกำลังมืดเข้า ร้อนเข้าทุกวันเวลา จงเป็นผู้มีปัญญา รักษาตัวให้รอด โดยปฏิบัติตามคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมครูผู้เลิศล้ำไม่มีที่เปรียบให้จงได้ แล้วเมื่อใคร ๆ พบความมืดความร้อนความทุกข์แสนสาหัส เราจะเป็นสุขอยู่ได้แน่นอน ด้วยอานุภาพของพระรัตนตรัยอันสูงสุด.

๐ การยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงอะไรก็ตามที่ไม่ถูกต้องไม่งดงาม ให้เป็นความถูกต้องเป็นความงดงาม ควรถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะจัดการกับเสียชีวิตตนเองเป็นอันดับแรก และแผ่น้ำใจไปช่วยผู้อื่นด้วย เมื่อมีโอกาสทำได้ ไม่ละทิ้งโอกาสที่เปิดให้ทำความดี ในทางตรงกันข้าม ไม่ถือโอกาสที่เปิดให้ทำความชั่ว.

๐ การปฏิบัติอยู่ในศีลในธรรม คือการไม่ละทิ้งโอกาสที่เปิดให้ทำความดี โอกาสไม่เปิดอยู่เสมอไป ทั้งที่ให้ทำดีและให้ทำชั่ว ควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ไม่มีการทำดีในเรื่องใดจะเสมอการทำดีเพื่อพระพุทธศาสนา และไม่มีการทำชั่วใดจะเสมอการทำชั่วต่อพระ

พุทธศาสนา บุญและบาปในการทำเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาจึงมากมายหนักหนา ไม่มีการทำอื่นใดเสมอเหมือน ขอให้มั่นใจในความจริงนี้ เพื่อจะได้รักษาชีวิตให้สวัสดีได้ ทั้งของตนเอง และของเพื่อนร่วมทุกข์ทั้งหลาย.

๐ ทุกวันนี้ชีวิตทั้งปวงตกอยู่ในความมืดมิดที่ไม่เคยเป็นมาก่อน และผู้เป็นพระถูกตำหนิมากอยู่ ว่าไม่ทำหน้าที่ให้สมกับเป็นผู้สืบพระพุทธศาสนา ที่มีจุดมุ่งหมายสูงส่งประการหนึ่ง ว่าจะให้เกิดความสุขสงบแก่จิตใจ ความร้อนเร่าอย่างยากจะหาที่เปรียบได้ทุกวันนี้แสดงชัดแจ้งถึงความไม่ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์เท่าที่ควรของผู้มีหน้าที่ ขอให้นึกถึงข้อนี้ให้มากที่สุด แล้วพยายามให้พุทธศาสนิกพวกเราเข้าใจความสำคัญอย่างยิ่งของพระธรรมคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นก็คือ "ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ทุกสิ่งสำเร็จด้วยใจ".

๐ เครื่องปรุงแต่งใจให้ดีให้ชั่ว ให้สุขให้ทุกข์ คือ

ความคิด มีสติรู้ให้ทุกเวลา ว่าใจเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ถ้าเป็นทุกข์ก็ให้รู้ว่าความคิดกำลังเป็นเหตุให้เป็นทุกข์ ต้องเปลี่ยนความคิดขณะนั้นให้ทันทีที่สติรับรู้ วิธีเปลี่ยนที่พึงทำสำหรับคนทั่วไป ก็เพียงนึกถึง "พุทโธ" เท่านั้น ก็จะหยุดเหตุแห่งความทุกข์ได้ เมื่อเหตุหยุด ผลย่อมหยุด ความทุกข์ย่อมสงบลงพร้อมกับความไม่ปรุงคิดให้เกิดความโลภความโกรธความหลง อันเป็นความทุกข์ที่แท้แน่นอน ในกรณีนี้ สติสำคัญที่สุด สติจะทำให้รู้ว่ากำลังคิดให้เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ สติจะทำให้รู้ว่ากำลังจะทำดีหรือทำชั่ว และเมื่อรู้ว่าความคิดปรุงแต่งจะเป็นเหตุให้ทำได้ทั้งดีทั้งชั่ว สติที่รู้ว่ากำลังจะทำสิ่งใดดีหรือชั่ว ก็จะสามารถตัดสินใจได้ ว่าจะตกลงใจทำดีหรือทำชั่ว ถ้าตกลงใจจะไม่ทำชั่ว ก็จงเปลี่ยนความคิดด้วยวิธีตรงไปตรงมาง่าย ๆ คือหยุดความคิดที่จะทำชั่วนั้นด้วยมุ่งไปคิดถึงอะไรอื่น ที่เป็นมงคลแก่ชีวิตที่สุด คือพุทโธให้ผลง่าย ให้ผลเร็ว คือหยุดความคิดปรุงแต่งที่ชั่วร้ายได้ทันทีทันใดจริง ๆ ไม่เชื่อก็ควรลอง.

๐ ไม่มีผู้ใดจะคิดดีคิดชั่วได้พร้อมกันในวินาที

เดียวกัน ในระยะเวลาเดียวกัน จะไม่คิดชั่วก็ต้องคิดดี ให้ได้ทันที ความคิดชั่วเกิดขึ้นเมื่อใด แม้พิจารณาให้ดี จะรู้ว่าความไม่สบายใจจะเกิดพร้อมกันทันที ผู้มีปัญญา ไม่ปรารถนาความทุกข์ ย่อมไม่ปรารถนาให้มีความคิด ไม่ดีเกิดแก่ตน ย่อมหาทางช่วยจิตใจให้พ้นความไม่สงบ ไม่สบาย ก็ขอให้รับรู้ทางสำคัญนั้นเถิด ว่ามิใช่ต้องทำ อะไรอื่นที่ยุ่งยากลำบากลำบนนักหนา เพียงท่อง พุทโธ พุทโธ ให้นานพอสมควรเท่านั้น ทำให้สม่ำเสมอ เท่านั้น ไม่นานนักก็จะได้รู้ตัวว่าได้รับผลอันเป็นจุด มุ่งหมายที่แท้จริงของพระพุทธศาสนา คือความสุขสงบ และเมื่อปฏิบัติได้รับผลดังกล่าว ก็จะสามารถเห็นทาง ปฏิบัติต่อไปให้ได้ถึงความพ้นทุกข์แม้ยิ่งใหญ่ ยิ่งขึ้น เป็นลำดับ จนถึงความพ้นทุกข์สิ้นเชิง อันเป็นยอด ปรารถนาของผู้มีปัญญา.

○ คิดให้ประจักษ์ชัดแจ้งแก่จิตใจไว้ให้เสมอ ว่ามุ่ง อะไรในชีวิต ถ้าเป็นความคิดที่มุ่งศึกษาธัมมะ ก็จง ตั้งใจศึกษาให้จริง ถ้ามุ่งให้ชีวิตได้พบความสงบ ก็จง ตั้งใจอบรมให้ความสงบเกิดให้ได้ ถ้าคิดจะให้เป็นการ

สิ้นเคราะห์สิ้นโศก ก็จงปฏิบัติให้ได้ผลสำเร็จดังปรารถนา และไม่ใช่จะกล่าวเกินความจริง ที่จะยืนยันรับรอง ว่าพระพุทธศาสนาแสดงทางสิ้นเคราะห์สิ้นโศกไว้อย่างจะให้เกิดผลจริงแน่ เป็นการนำชีวิตไปสู่ความสงบสุขได้จริง สำคัญที่ผู้ปรารถนาผลนั้น ต้องปฏิบัติให้ถูก ปฏิบัติให้จริง.

๐ โลกทุกวันนี้ คือชีวิตผู้คนทุกวันนี้ เร่าร้อนรุนแรง ด้วยอำนาจของกิเลสโลภโกรธหลง ความลำบากยากจนทุกหนทุกแห่งก็ตาม ความโหดเหี้ยมอำมหิตอย่างน่าประหวั่นพรั่นพรึงยิ่งนักก็ตาม ความไม่มีหิริโอตตัปปะไม่มีละอายไม่มีเกรงกลัวต่อบาปก็ตาม อันเป็นเหตุแห่งความร้อนเร่าของโลกมนุษย์อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ล้วนเกิดแต่กิเลสสำคัญโลภะโทสะโมหะทั้งสิ้น.

๐ คิดให้ดีจะเห็นโทษที่ร้ายกาจน่าสะพรึงกลัวที่สุดของกิเลส แล้วไฉนจึงไม่พากันกลัวกิเลส ไฉนจึงไม่คิดปกปักรักษาชีวิตของตนให้พ้นอำนาจของกิเลส ไฉน

จึงประมาทหนัก ยอมตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลสทุกเวลานาทีทีเดียว ความไกลกิเลสคือความเป็นมงคลเหนือมงคลใดทั้งสิ้น จะพิทักษ์รักษาให้พ้นภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง.

๐ เรามีบุญเป็นพิเศษที่เกิดเป็นมนุษย์และได้พบพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม้ได้มาบวชเรียนศึกษาปฏิบัติตามคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พระผู้ประเสริฐสูงสุด ทรงเป็นผู้สอนที่ไม่มีที่เปรียบ ทั้งของมนุษย์และทั้งของพรหมเทพ จงพยายามคิดให้เกิดความภูมิใจความปีติโสมนัสยินดีในความมีบุญนักหนาของตนเถิด เป็นสิ่งที่ควรภูมิใจที่สุด และเป็นสิ่งที่ควรเป็นกำลังใจให้พระปฏิบัติสมเป็นพระ ให้เป็นพระดีพระแท้ มิใช่เป็นพระสักแต่ครองผ้ากาสาวพัสตร์เท่านั้น ไม่มีศีล ไม่มีธรรม ไม่มีวินัยเช่นที่สมเด็จพระบรมครูทรงวางไว้.

๐ เราชาวพุทธทั้งหลาย ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์มีเวลาไม่นานนักสำหรับประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลใน

ธรรมในพระวินัย ขอจงทำใจให้เข้มแข็ง รักษาความเป็นพระดีเป็นคนดีไว้ให้งดงาม ในภายหน้าเมื่อมาระลึกถึง จะเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง และจะเป็นบุญเป็นกุศลสำคัญประการหนึ่งสำหรับปกปักรักษาให้ห่างไกลภัยพิบัตินานา ขอให้เชื่อให้มั่น ว่าการทำดีเพื่อพระพุทธศาสนานั้นเป็นบุญเหนือบุญทั้งหลายอื่น และในทางตรงกันข้าม การทำชั่วในพระพุทธศาสนาเป็นบาปเหนือบาปทั้งหลายอื่น อย่าประมาทเป็นอันขาด.

๐ สำหรับผู้ได้ถือเพศเป็นพระ ทุกวินาทีต้องปฏิบัติเป็นพระ ขอให้เตือนตนเองแรง ๆ เมื่อจะย่อหย่อนอ่อนแอในการปฏิบัติตามศีลตามธรรมตามพระวินัย ว่าจะมาบวชทำไมถ้าไม่เป็นพระจริง ไม่เป็นพระแท้ ไม่เป็นพระดี เป็นคนชั่วยังดีกว่าเป็นพระปลอมพระเก๊ อันพระปลอมพระเก๊ หรือพระไม่มีศีลไม่มีธรรม ไม่มีพระวินัยนั้นเป็นทั้งคนชั่วด้วย เป็นทั้งพระชั่วด้วย อันความเคารพศรัทธาของญาติโยมนั้นเคยมีผู้กล่าวให้ได้ยิน ว่าไหว้พระบวชใหม่สนิทใจเพราะท่านคงยังมีศีลของพระพร้อมอยู่ ความมี

ศรัทธาของญาติโยมมีเช่นนี้ จงสำนึกให้ดี อย่าให้ศรัทธานี้เปลี่ยนแปลงเลวร้ายไปกว่านี้เป็นอันขาด จะเป็นการทำบุญยิ่งใหญ่ไว้ในพระพุทธศาสนา.

๐ สำหรับพระนวกะทั้งหลายแม้จะพร้อมเพรียงกันทำแม้เพียงชั่วระยะเข้าพรรษา จะเป็นกำลังขจัดปัดเป่าความทุกข์ความร้อนที่กำลังครองแผ่นดินไทยของเราให้บรรเทาเบาบางลลง เป็นกุศลสำหรับผู้ทำบุญทั้งหลายนั้นสืบไป ให้ได้เป็นกำลังส่งเสริมให้ได้ทำบุญทำกุศลทำคุณงามความดีไปทั้งชีวิต.

๐ ความสำคัญที่สุดสำหรับชีวิตเราทุกคน คือเวลาที่จะอยู่ต่อไปในโลกนี้ จะเหลือไม่นานแน่นอน เป็นคนฉลาด มีปัญญา ขอให้นึกถึงความจริงนี้ไว้ให้เสมอ เวลาที่เราจะได้มีชีวิตอยู่ต่อไปในโลกนี้ มีอยู่น้อยนิดเดียว นั่นก็คือเวลาที่เราจะได้ทำความดีและทำความไม่ดีเหลืออยู่อีกไม่นานเลย นาทีนี้หรือนาทีหน้าเราอาจจะไปพบตัวเองอยู่ในภพภูมิใหม่ หรือที่เรียกกันว่าชาติหน้าก็ได้ ส่วนใครจะพบตัวเองในสวรรค์วิมาน

หรือในนรกอเวจีก็แล้วแต่กรรมที่ทำไว้ในชาตินี้ด้วย.

๐ ขออย่าได้เสี่ยงกับการเลือกชีวิตใหม่ คือขออย่าได้ลังเลสงสัย ว่านรกสวรรค์จะมีจริงหรือ การทำกรรมจะมีผลให้ต้องได้รับแน่หรือ อย่างลังเลสงสัย นรกมีจริงสวรรค์มีจริง แน่นอน ทำดีในชาตินี้ก็จะได้ไปมีความสุขในสวรรค์แน่นอน ทำชั่วในชาตินี้ก็จะได้ไปเป็นทุกข์ในนรกแน่นอน ขอยืนยันด้วยความรู้ความแน่ใจ จึงขอให้เชื่อ เชื่อเพื่อความปลอดภัยของชีวิตแต่ละคน คนมี ผีก็มี เปรตก็มี เทวดาก็มี เช่นเดียวกับสัตว์หมูหมากาไก่ก็มีให้เห็นกันอยู่นั่นแหละ เพียงแต่บางกรณีมีทิพจักษุ คือตาทิพย์ จึงจะเห็นได้ ผู้ไม่มีทิพจักษุแม้ปรารถนาความสวัสดี ก็ไม่พึงปฏิเสธความมีอยู่ของสวรรค์นรก คือเทวดานางฟ้าและสัตว์นรก.

๐ ในสมัยพุทธกาล ท่านพระโมคคัลลานเถระได้เล่าถึงเปรตที่ท่านเห็นเมื่อลงจากเขาคิชฌกูฏ ว่ามีสภาพเหมือนงูเหลือม ยาวประมาณ ๒๕ โยชน์ มีเปลวเพลิงลุกรุ่งโรจน์ตลอดทั้งตัว สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัม

พุทธเจ้าได้ทรงมีพระพุทธดำรัสรับว่าทรงเห็นเช่นเดียวกัน และได้ทรงเล่าถึงบุพกรรม คือกรรมที่เปรตนั้นได้ทำมาในอดีต ตั้งแต่ครั้งศาสนาพระกัสสปพุทธเจ้า ว่าครั้งนั้นเปรตเป็นโจร ได้ทำการปล้นเศรษฐี เผาเรือน เผานา ตัดเท้าโคของเศรษฐีถึงอย่างละ ๗ ครั้ง ทั้งยังเผาพระคันธกุฎีที่เศรษฐีสร้างถวายพระกัสสปพุทธเจ้าอีกด้วย เมื่อตายแล้วไปเกิดในนรกอเวจี มาในสมัยพุทธกาลนี้ได้เกิดเป็นเปรต ชื่อว่าอชครเปรต มีเพลิงเผาไหม้อยู่ ที่เขาคิชฌกูฏ ในที่สุดแห่งพระพุทธดำรัส สมเด็จพระบรมศาสดาได้ตรัสพระคาถา แปลความว่าดังนี้ **“ก็คนพาลมีปัญญาทราม เมื่อทำกรรมทั้งหลายที่เป็นบาปย่อมไม่รู้สึก เขาจึงเดือดร้อน เหมือนถูกไฟเผา เพราะกรรมทั้งหลายของตน”**.

๐ บรรดาผู้นับถือพระพุทธศาสนาทั้งหลาย ควรต้องรู้พระพุทธศาสนาอย่างดี คือต้องรู้จริง ข้อสำคัญที่สุดคือต้องปฏิบัติศาสนา คือปฏิบัติตามพระธรรมคำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้มีธัมมะที่ใจอย่างเพียงพอ คืออย่างพอคุ้มกายคุ้มใจ

ตนเองได้เป็นอย่างน้อย ให้เป็นคนดี มีศีล ๕ เป็นอย่างต่ำ.

○ ศีลนี้จะคุ้มครองได้ทั้งโลก ดังพระพุทธศาสนสุภาษิตแสดงไว้ว่า **สีลํ โลเก อนุตฺตรํ** อันแปลว่า **ศีลเป็นเยี่ยมในโลก** และยังมีขยายความสำคัญของศีลออกได้เป็นต้นดังนี้ **ศีลเป็นที่พึ่งเบื้องต้น เป็นมารดาของกัลยาณธรรมทั้งหลาย เป็นประมุขของธรรมทั้งปวง** นั่นก็คือความดีทั้งปวงเกิดแต่ความมีศีล ไม่มีศีลความดีใดใดก็ยากจะเกิดได้ ความไม่ดีใดใดก็เกิดได้ทั้งนั้น.

○ โลกทุกวันนี้มีผู้คนที่ขาดศีลเป็นส่วนมากแน่นอน จึงปรากฏความเดือดร้อนวุ่นวายไปแทบทุกหย่อมหญ้า ภัยแรงร้ายนานาเกิดขึ้นไปว่างเว้น ทั้งภัยจากธรรมชาติคือจากดินฟ้าอากาศ และภัยโดยตรงจากมนุษย์ ที่จริงแล้วภัยทั้งหลายเกิดจากมนุษย์ทั้งสิ้น มนุษย์เป็นผู้ใช้จิตใช้ใจบงการให้เกิดภัยทั้งหลายทั้งนั้น เพราะมนุษย์ทุกวันนี้มีจิตใจที่ไม่ดีมากมายอย่างไม่น่าเชื่อ ประกอบกรรมชั่วร้ายรุนแรงไม่หยุดหย่อน จึงย่อมต้องได้รับผล

ของกรรมที่ได้ประกอบกระทำ ตรงตามเหตุที่ทำแน่นอน.

๐ ภัยต่าง ๆ ที่เกิดในทุกวันนี้ ไม่ใช่เฉพาะที่หนึ่งที่ใด แต่เป็นไปทั่วทั้งโลก นี้คือผลชั่ว ผลแห่งกรรมชั่วที่ผู้ทำชั่วจะต้องได้รับ ไม่ว่าจะเป็นผู้ทำชั่วไว้แต่เมื่อใดก็ตาม ถึงเวลาที่ความชั่วส่งผล คือกรรมส่งผล ก็ไม่มีอำนาจใดจะต้านทานหรือปกปักรักษาได้ มีอำนาจเดียวเท่านั้นที่จะสะกัดกั้นผลกรรมชั่วไว้ได้ คืออำนาจของความดี.

๐ ความดีทั้งปวงเกิดแต่ความมีศีล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความไม่ดีทั้งปวงเกิดแต่ความไม่มีศีล ความไม่ดีทั้งปวงนั้นรวมถึงความน่าสะพรึงกลัวทั้งปวงที่ต้องเผชิญอยู่ทุกวันนี้ด้วย ดังนั้นควรจะพากันไม่ลืมนึกถึงเหตุที่แท้จริงของความน่าสะพรึงกลัวทั้งหลายทั้งปวงว่าคือความไม่มีศีล.

๐ มีศีลให้เสมอกัน ความแตกแยกจักไม่มี ไม่ว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าหมู่คณะใดองค์กรไหน ไม่ว่า

ที่เล็กที่ใหญ่ แม้มีศีลเสมอกันความแตกแยกย่อมไม่มี สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงมีพระปัญญายิ่ง เหนือพรหมเทพเหนือมนุษย์ ทรงวางศีลไว้ให้เป็นเครื่องรักษามิให้เกิดความแตกแยก ให้ศีลที่เสมอกันเป็นเหตุแห่งความมีสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงพึงพร้อมเพรียงกันรักษาศีลให้เสมอกันเถิด ความแตกแยกจักได้หมดสิ้นไป ความวิวาทจักได้ไม่มี.

๐ พระพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งมีความว่าดังนี้ **"ท่านทั้งหลายจงเห็นความวิวาทโดยความเป็นภัย และความไม่วิวาทโดยความปลอดภัย จงเป็นผู้พร้อมเพรียงมีความประนีประนอมกันเถิด นี่เป็นพระพุทธานุศาสนี"** ตามพระพุทธานุศาสนีนี้ ย่อมให้ความเข้าใจชัดแจ้ง ว่าภัยจักเกิดแต่ความแตกแยก ความไม่มีภัยจักเกิดแต่ความไม่แตกแยก ฉะนั้นอย่าแตกแยกกันเลย ให้ศีลเป็นเหตุแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเถิด บุญกุศลจักใหญ่ยิ่งนัก จักดับทุกข์ดับร้อนทั้งปวงได้.

๐ ทั้งบรรพชิตทั้งคฤหัสถ์ ความแตกแยกใด ๆ แม้

มีอยู่ จงให้หมดสิ้นไปด้วยอานุภาพยิ่งใหญ่ของความมีศีลเสมอกัน ยึดถือเทิดทูนศีลไว้เป็นสำคัญ ทำลายความขวางกั้นใด ๆ ให้หมดสิ้น ให้มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รอยร้าวฉานใดให้หายสิ้น เพื่อสามารถสลายความน่าสะพรึงกลัวที่คุกคามอยู่ให้หมดสิ้นได้โดยเร็ว.

พระพุทธเจ้าท่านนั้น พระคุณของท่าน
ยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ
พระธรรมพระคุณไพศาล ไม่มีประมาณ
เป็นพระคุณอันยิ่งใหญ่
พระอริยสงฆ์ไซร้ พระคุณทรงไว้
ยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ

(จากหนังสือสวดมนต์ฉบับร้อยกรอง วัดญาณสังวรารามฯ)

